

Rapportage actieve registratie meldingen van bezorgdheid en gezondheidsklachten na de brand bij Chemie-Pack te Moerdijk

Auteurs:

Ellis Franssen	Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland
Loes Geelen	Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland
Monique Scholtes	Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland
Hans Augustijn	GGD West-Brabant
Ben de Haan	GGD Zuid-Holland Zuid
Chantal Kenens	GGD Zuid-Holland Zuid

Inhoudsopgave

Over dit rapport	2
1. Samenvatting en conclusies	3
1.1 Conclusies per groep betrokkenen	4
2. Verantwoording ondernomen acties, onderzoeksmethoden en resultaten	6
2.1 Mogelijk blootgestelde groepen	6
2.2 Genomen acties	7
2.3. Onderzoeksmethoden	7
2.3.1 Meldingen bij GGD'en	7
2.3.2 Meldingen bij huisartsen, het publieksinformatienummer, arbodiensten en Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg	8
- Huisartsen	8
- Arbodiensten	8
- Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg	8
- Publieksinformatienummer 0800-1351	8
2.3.3 Screeningsvragenlijst	9
2.3.4 Analyses	10
3. Resultaten meldingen	11
3.1 Meldingen bij GGD'en	11
3.2 Meldingen bij huisartsen	12
3.3 Meldingen van bedrijven en bij arbodiensten	13
3.4 Meldingen bij het Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg	14
4. Resultaten vragenlijst	15
4.1 Respons	15
4.2 Lichamelijke klachten	16
4.3 Psychosociale gesteldheid	19
4.4 Inventarisatie klachten bij burgers 3 maanden na de brand	20
4.5 Inventarisatie klachten Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	20
Bijlage 1. Projectteam	21
Bijlage 2. Screeningsvragenlijst brand Moerdijk	22
Bijlage 3. Aantal binnengekomen meldingen per gemeente	32

Over dit rapport

Op woensdag 5 januari 2011 ontstond rond 14.30 uur een brand bij het bedrijf Chemie-Pack te Moerdijk. In opdracht van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid en de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant hebben de GGD'en West-Brabant en Zuid-Holland Zuid en het Bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid (GMV, als onderdeel van de GGD West-Brabant) de gezondheidsklachten en bezorgdheid van betrokkenen bij de brand actief gevolgd. Op basis daarvan kunnen in dit rapport de volgende vragen worden beantwoord:

1. Wat is de omvang, aard en ernst van de gezondheidsklachten en bezorgdheid die als gevolg van de brand gemeld en actief verzameld zijn bij Bureau GMV, de GGD'en West-Brabant en Zuid-Holland Zuid?
2. Geeft dit aanleiding tot verder onderzoek?

Er zijn drie groepen betrokkenen onderscheiden:

- Burgers uit het effectgebied ten noorden en noordoosten van Moerdijk.
- Werknemers van het industrieterrein Moerdijk.
- Hulpverleners die betrokken waren bij de brand in Moerdijk.

De actieve registratie van meldingen van bezorgdheid en gezondheidsklachten bestond uit:

- Het verzamelen en in de tijd volgen van meldingen die zijn binnengekomen bij GGD'en (vooral GGD Zuid-Holland Zuid, GGD Rotterdam-Rijnmond en Bureau GMV).
- Het verzamelen en in de tijd volgen van meldingen bij andere zorgverleners (huisartsen, het publieksinformatienummer, arbodiensten en het Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg).
- Het inventariseren en analyseren van de ingevulde screeningsvragenlijsten voor gezondheidsklachten en bezorgdheid, die via diverse websites breed beschikbaar zijn gesteld.

De meldingen en screeningsvragenlijsten zijn geanalyseerd en beoordeeld door een projectgroep met daarin deskundigen van Bureau GMV, GGD Zuid-Holland Zuid, GGD West-Brabant en het RIVM.

Vooraf het verzamelen van de gegevens heeft tijd gekost. Bij deze rapportage is de actuele stand van zaken weergegeven per 31 maart. Dit met de verwachting dat verzamelde informatie na deze datum het beeld niet wezenlijk zal veranderen.

Samenvatting en conclusies

De omvang van de gemelde gezondheidsklachten en -zorgen van de brand valt gelukkig mee. Er heeft zich een beperkt aantal bewoners, hulpverleners en werknemers gemeld met gezondheidsklachten en -zorgen. Deze klachten en zorgen komen relatief het minst voor bij burgers, iets meer bij werknemers op het bedrijventerrein en relatief het meest bij hulpverleners. De gemelde klachten betroffen vooral bezorgdheid en irritatie van de bovenste luchtwegen.

Via pers, bewonersbijeenkomsten, websites en actualiteitenrubrieken zijn de brand in Moerdijk en de mogelijke risico's voor de bevolking breed onder de aandacht gebracht. Mede gelet op de grote media-aandacht is het aantal klachten en zorgen gering.

Vanaf 12 januari was er een screeningsvragenlijst beschikbaar, die betrokkenen konden invullen. Tussen 12 januari en 31 maart heeft de GGD in totaal 618 screeningsvragenlijsten ontvangen.

Op het moment dat de vragenlijst werd ingevuld hadden nog 44 burgers gezondheidsklachten van de in totaal 70 burgers die de vragenlijst hebben ingevuld. Drie maanden na de brand gaven 12 burgers aan nog steeds klachten te ervaren. De helft hiervan wordt voor deze klachten behandeld door de huisarts of een specialist. Op basis van deze aantallen is er geen aanleiding voor verder gezondheidsonderzoek onder burgers.

Op het moment dat de vragenlijst werd ingevuld hadden nog 66 hulpverleners gezondheidsklachten van de in totaal 285 hulpverleners die de vragenlijst invulden. Bij de werknemers waren dit 73 van de in totaal 174 werknemers die de vragenlijst invulden. Het advies is om deze groepen betrokkenen te blijven volgen door de arbodienst van hun werkgever.

De veiligheidsregio's hebben vanuit hun verantwoordelijkheid voor de hulpverleners actie ondernomen om deze groep betrokkenen te volgen. Van de werknemers van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant ervaart nog 1 medewerker klachten. Bij de medewerkers van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid is nog bij 9 personen sprake van klachten.

Uit het onderzoek blijkt verder dat het tijdelijk Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg dat na de brand werd ingericht, de zorg kon leveren waarop de arbodiensten van de bedrijven op het industrieterrein niet berekend waren. Bij een eventueel toekomstig incident op een terrein met veel werknemers is het dan ook aan te bevelen een Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg in te stellen.

Conclusies per groep betrokkenen

Burgers uit het effectgebied ten noorden en noordoosten van Moerdijk

Omvang gezondheidsklachten

Er wonen ongeveer 30.000 burgers, verdeeld over 4 gemeenten, in een straal van 10 kilometer benedenwinds van de brand; het zogenaamde effectgebied ten noorden en noordoosten van Moerdijk. Bij de GGD'en hebben zich 102 burgers telefonisch gemeld met gezondheidsklachten. Van de 70 burgers die de screeningsvragenlijst hebben ingevuld, gaven er 68 aan fysieke gezondheidsklachten te hebben in de eerste uren na de brand. Op het moment dat ze de screeningsvragenlijst invulden gaven 44 burgers aan nog steeds gezondheidsklachten te hebben.

Aard en ernst van de gezondheidsklachten

Naast luchtwegproblemen werden vooral hoofdpijn, prikkeling van ogen en misselijkheid genoemd. Voor deze klachten hebben 22 van de in totaal 70 burgers die de vragenlijst invulden contact opgenomen met medische zorgverleners, zoals huisarts (16), EHBO (5) of polikliniek (1). Bij het invullen van de vragenlijst gaven 19 burgers aan nog behoefte te hebben aan zorg. Er waren 13 burgers die na de brand meer negatieve gevoelens ervoeren, zoals vermoeidheid, zenuwachtigheid, rusteloosheid en sombere gevoelens.

Geeft dit aanleiding tot verder onderzoek?

44 burgers gaven op het moment dat ze de vragenlijst invulden aan nog gezondheidsklachten te hebben. Omdat verwacht wordt dat de gezondheidsklachten van tijdelijke aard zijn, heeft de GGD deze mensen eind maart (3 maanden na de brand) nogmaals gebeld. Daarbij is nagevraagd of ze op dat moment nog klachten hadden die ze toeschrijven aan de gevolgen van de brand en of ze hiervoor onder behandeling zijn van een medisch specialist. 12 burgers gaven aan nog steeds klachten te ervaren. De helft hiervan wordt voor deze klachten behandeld door de huisarts of een specialist. Op basis van deze aantallen en het soort klachten en het gegeven dat de helft van de burgers met klachten onder behandeling van een medisch specialist is, ziet de GGD geen aanleiding voor verder gezondheidsonderzoek onder burgers.

Hulpverleners brand Moerdijk

Omvang gezondheidsklachten

Er waren ongeveer 500 hulpverleners van diverse organisaties ter plaatse gedurende de brand. Van de 285 hulpverleners die de screeningsvragenlijst hebben ingevuld gaven er 160 aan dat ze gezondheidsklachten hadden in de eerste uren na de brand. Op het moment dat ze de screeningsvragenlijst invulden, hadden 66 hulpverleners nog steeds gezondheidsklachten.

Aard en ernst van de gezondheidsklachten

Naast luchtwegproblemen werden vooral hoofdpijn, prikkeling van ogen en misselijkheid genoemd. Voor deze klachten hebben 55 van de 285 hulpverleners contact opgenomen met medische zorgverleners, zoals EHBO (1), huisarts (27), arbo-arts (18) of polikliniek (9). Er waren 17 hulpverleners die bij het invullen van de vragenlijst aangaven nog behoefte te hebben aan zorg. Van de hulpverleners ervoeren er 16 na de brand meer negatieve gevoelens zoals vermoeidheid, zenuwachtigheid, rusteloosheid en sombere gevoelens.

Geeft dit aanleiding tot verder onderzoek?

66 hulpverleners gaven bij het invullen van de vragenlijst aan dat ze nog last hadden van gezondheidsklachten. Omdat het (herhaald) inademen van grote hoeveelheden rook door hulpverleners

kan leiden tot grotere overgevoeligheid en meer luchtwegklachten op langere termijn, is het advies om de hulpverleners actief te blijven monitoren. De veiligheidsregio's hebben vanuit hun verantwoordelijkheid voor de hulpverleners actie ondernomen om deze groep betrokkenen te volgen. Van de werknemers van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant ervaart nog 1 medewerker klachten. Bij de medewerkers van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid is nog bij 9 personen sprake van klachten.

Werknemers bedrijven Moerdijk

Omvang gezondheidsklachten

Er werken ongeveer 10.000 mensen op het haven- en industrieterrein Moerdijk. In de directe omgeving van het bedrijf Chemie-Pack liggen ongeveer 35 bedrijven. Op 17 januari is, op initiatief van GHOR, Bureau GMV (als onderdeel van de GGD West-Brabant) en in opdracht van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en Zuid-Holland Zuid, een Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg geopend. Het spreekuur van dat Actiecentrum is door 37 werknemers bezocht. Van de 174 werknemers die de screeningsvragenlijst hebben ingevuld, gaven er 130 aan gezondheidsklachten te hebben in de eerste uren na de brand. Op het moment dat ze de screeningsvragenlijst invulden gaven 73 werknemers aan nog gezondheidsklachten te hebben.

Aard en ernst van de gezondheidsklachten

Naast luchtwegproblemen werden vooral hoofdpijn, prikkeling van ogen en misselijkheid gemeld. Voor deze klachten hebben 59 van de 174 werknemers contact opgenomen met medische zorgverleners, zoals huisarts (39), EHBO (4), arbo-arts (10) of ziekenhuis (6). Bij het invullen van de screeningsvragenlijst gaven 32 werknemers aan dat ze nog behoefte hadden aan zorg. Na de brand ervoeren 38 werknemers meer negatieve gevoelens zoals vermoeidheid, zenuwachtigheid, rusteloosheid en sombere gevoelens.

Geeft dit aanleiding tot verder onderzoek?

73 werknemers gaven bij het invullen van de vragenlijst aan dat ze nog gezondheidsklachten hadden. Uit eerder onderzoek bij hulpverleners blijkt dat het inademen van grote hoeveelheden rook kan leiden tot grotere overgevoeligheid en meer luchtwegklachten op langere termijn. De 73 werknemers die bij het invullen van de vragenlijst aangaven dat ze nog last hadden van gezondheidsklachten, kunnen daarom het beste nogmaals benaderd worden door de arbodienst van hun werkgever. Zo kan worden nagegaan of de klachten nog steeds aanwezig zijn. De werknemers bij wie dit het geval is, moeten gedurende een langere periode medisch gevolgd worden, vooral als er sprake is van luchtwegklachten door de brand.

Tijdelijk Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg

Arbodiensten van de bedrijven op het industrieterrein, het eerste aanspreekpunt voor de werknemers, bleken niet berekend op het soort gezondheidsvragen over een chemische brand in deze specifieke situatie. Het Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg kon de gevraagde zorg wel leveren. Het is dan ook aan te bevelen om ook bij een eventueel toekomstig incident op een terrein met veel werknemers een Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg in te stellen.

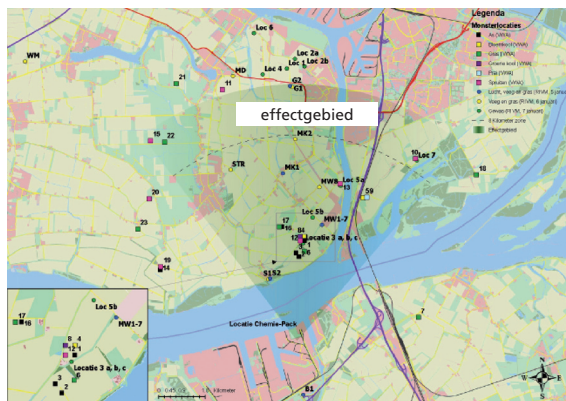
2. Verantwoording ondernomen acties en onderzoeksmethoden

2.1 Mogelijk blootgestelde groepen

Bij de zeer grote brand op woensdag 5 januari bij het bedrijf Chemie-Pack in Moerdijk ontstond veel rook, die zich in noordelijke en noordoostelijke richting verspreidde over een groot gebied. Tijdens en na de brand is binnen en buiten de zogenaamde 10 km-zone door diverse organisaties onderzoek gedaan naar de gezondheids- en milieueffecten van de stoffen die vrijgekomen zijn bij de brand (Figuur 1). De GGD'en West-Brabant (inclusief Bureau GMV) en Zuid-Holland Zuid hebben de gezondheidsklachten en bezorgdheid van betrokkenen bij de brand actief gevolgd. Mensen die ongerust waren, hebben zich gemeld met gezondheidsklachten en hebben screeningsvragenlijsten ingevuld, die vanaf 12 januari beschikbaar waren.

Hierbij onderscheiden we drie groepen:

- Hulpverleners: Er zijn circa 500 hulpverleners actief betrokken geweest bij de bestrijding van de brand (waaronder brandweermensen, werknemers van de regionale ambulancevoorziening en van de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR), politiemensen, verkeersregelaars, milieukundigen).
- Werknemers (waaronder journalisten), werkgevers of zelfstandigen: In totaal werken er ongeveer 10.000 mensen op het haven- en industrieterrein Moerdijk. In de directe omgeving van Chemie-Pack liggen ongeveer 35 bedrijven.
- Burgers: In de benedenwinds gelegen gemeenten in een straal van 10 km (het zogenaamde effectgebied) van de brand wonen ongeveer 30.000 mensen: zie Tabel 1 en Figuur 1.

Figuur 1. Overzicht van de 10 km-zone benedenwinds (effectgebied is aangegeven) vanaf brand Moerdijk. In het kaartje zijn de locaties aangegeven waar het RIVM bemonsterd heeft. Bron: BOT-mi 15.1¹.

Tabel 1. Bevolking in 10 km-zone benedenwinds op 1 januari 2010 (CBS, 2011).

Gebied	Inwoners
Moerdijk (postcode 4780 – 4782)	1.160
Strijen (postcode 3290 – 3293)	9.060
Binnenmaas (postcode 3295 - 3299)	19.040
Dordrecht (postcode 3316)	920
Totaal in 10 km zone	30.180

¹ BOT-mi advies betreft grote brand bij Chemie-pack Moerdijk, volgnummer 15.1, d.d. 25-1-2011
www.vrzhz.nl/images/stories/pdf/Bot-mi_advies_25_januari_2011.pdf

2.2 Genomen acties

De GGD'en West-Brabant (inclusief Bureau GMV) en Zuid-Holland Zuid hebben zich, als instellingen voor preventieve openbare gezondheidszorg, opgesteld als laagdrempelige organisaties voor de mensen die zich getroffen voelen door de brand. Op diverse terreinen hebben de GGD'en zich laten zien. In de eerste dagen na de brand (acute fase) waren de GGD'en bijvoorbeeld actief betrokken door het geven van gezondheidskundige adviezen en deskundige ondersteuning in de communicatie naar betrokkenen (burgers, huisartsen, gemeenten en allerlei instellingen, zoals scholen, en hulpverleningsorganisaties zoals politie en brandweer). Tijdens bewonersavonden hebben de burgers de mogelijkheid gekregen om vragen te stellen. Ook zijn, in de eerste dagen na de brand, voorlichtingsbijeenkomsten voor hulpverleners georganiseerd (zoals politie, brandweer en werknemers van het Havenschap).

Daarnaast hebben de GGD'en de regie op zich genomen van het in beeld brengen van de gezondheidsklachten en bezorgdheid. Dat hebben de GGD'en gedaan door het registreren van (telefonische) meldingen van bezorgdheid en gezondheidsklachten, het uitzetten van screeningsvragenlijsten, het opzetten van een callcenter en het inrichten van een Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg.

De GGD'en hebben vanuit hun verantwoordelijkheid voor de gezondheid van de burgers eind maart (3 maanden na de brand) die burgers die in de vragenlijst aangaven nog gezondheidsklachten te hebben nogmaals benaderd om na te gaan of ze nog klachten hadden (paragraaf 4.4). De veiligheidsregio's hebben vanuit hun verantwoordelijkheid voor de gezondheid van de hulpverleners en hun werknemers separaat actie ondernomen om de gezondheidsklachten van deze groep betrokkenen te volgen.

2.3 Registratiemethoden

De meldingen van bezorgdheid en gezondheidsklachten zijn verzameld en verwerkt door het projectteam (Bijlage 1). Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de meldingen die zijn binnengekomen bij GGD'en (GGD Zuid-Holland Zuid, GGD Rotterdam-Rijnmond en Bureau GMV, (als onderdeel van de GGD West-Brabant), huisartsen, arbodiensten, Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg en het publieksinformatienummer. Naast deze registratie van (veelal telefonische) meldingen werd een screeningsvragenlijst beschikbaar gesteld. De resultaten van de meldingen en vragenlijsten zijn apart geanalyseerd en gepresenteerd (hoofdstuk 3 en 4).

De meldingen die bij verschillende instanties zijn binnengekomen zijn niet met elkaar vergeleken. Dubbeltellingen van meldingen zijn dus mogelijk. Mensen die voor 12 januari contact hadden opgenomen met de GGD vanwege gezondheidsklachten zijn door de GGD benaderd met het verzoek alsnog een screeningsvragenlijst in te vullen. Vermoedelijk heeft een deel van de melders dus ook de screeningsvragenlijst ingevuld. Dit is niet nagegaan. De binnengekomen screeningsvragenlijsten zijn wél vergeleken om dubbeltellingen te voorkomen.

2.3.1 Meldingen bij GGD'en

Bij de GGD'en kwamen meldingen van bezorgdheid en gezondheidsklachten binnen van burgers (en in mindere mate kinderdagverblijven en scholen). De meldingen werden vooral telefonisch gedaan, maar ook via e-mail of per brief. De GGD'en hebben de meldingen van burgers geregistreerd en geïnventariseerd. Burgers met gezondheidsklachten is geadviseerd contact op te

nemen met de huisarts. De meldingen bij de omliggende GGD'en zijn door Bureau GMV (als onderdeel van de GGD West Brabant) en GGD Zuid-Holland Zuid verzameld en verwerkt. Daarbij zijn de datum van ontvangst, aard en omvang van gezondheidsklachten en (de mate van) bezorgdheid in kaart gebracht voor de meldingen van de drie GGD'en waar de meeste meldingen binnenkwamen: GGD Zuid-Holland Zuid, Bureau GMV voor de regio West-Brabant en GGD Rotterdam-Rijnmond.

Naast burgers hebben ook werknemers op het industrieterrein en hulpverleners zorgen en klachten gemeld bij de GGD'en. Zij werden doorverwezen naar de bedrijfsarts van hun eigen arbo-dienst of het Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg.

2.3.2 Meldingen bij huisartsen, publieksinformatienummer, arbodiensten en Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg

Gezondheidsklachten en bezorgdheid zijn niet alleen gemeld bij GGD'en maar ook bij andere zorgverleners. Om inzicht te krijgen in het aantal binnengekomen meldingen bij huisartsen, arbodiensten en het Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg hebben de GGD Zuid-Holland Zuid en Bureau GMV hen actief benaderd.

Huisartsen

Huisartsen in het gebied rondom Moerdijk en in Zuid-Holland Zuid werden na de brand door cliënten benaderd voor (telefonische) consulten. Op 11 en 17 januari 2011 heeft de GGD Zuid-Holland Zuid, met medewerking van de GHOR, twee belrondes georganiseerd onder de huisartsenpraktijken in gemeenten in het verzorgingsgebied van de GGD die het dichtst rondom Moerdijk lagen. Dit waren Strijen, Cromstrijen, Binnenmaas en Dordrecht.

Bureau GMV heeft op vrijdag 14 januari, in samenspraak met huisartsenkring West-Brabant, contact opgenomen met drie huisartsenpraktijken van wie werd verwacht dat zij, vanwege hun geografische ligging, de meeste meldingen zouden binnenkrijgen. Dit waren huisartsenpraktijk De Eendracht in Moerdijk-Klundert, huisartsenpraktijk Zevenbergschen Hoek en huisartsenpraktijk Hooge/Lage Zwaluwe.

Arbodiensten

Hulpverleners en werknemers konden zich met hun vragen en klachten wenden tot hun arbo-dienst. Tijdens informatiebijeenkomsten werden zij opgeroepen zich in geval van gezondheidsklachten te melden bij de bedrijfsarts van hun arbodienst. Om inzicht te krijgen in het aantal binnengekomen meldingen van hulpverleners heeft Bureau GMV navraag gedaan bij vier arbodiensten: Arboned, ArboUnie (politie), Achmea en Maetis (brandweer).

Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg

De arbodiensten van de werknemers op het industrieterrein Moerdijk bleken niet berekend op gezondheidsvragen bij een chemische brand in zo'n specifieke situatie. Daarom is, op initiatief van GHOR en Bureau GMV, het Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg opgericht. Dat gebeurde in opdracht van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. Van 17 januari tot en met 9 februari 2011 konden werknemers met hun vragen en gezondheidsklachten terecht bij het Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg, dat was gehuisvest op het haventerrein van Moerdijk. Werknemers die zich meldden op het centrum werden hier geregistreerd en medisch onderzocht door een arbo-arts.

Werknemers zijn door het Havenschap Moerdijk geïnformeerd over het Actiecentrum. Huisartsen zijn door het Actiecentrum per e-mail over het centrum en de screeningsvragenlijst geïnformeerd.

Publieksinformatienummer 0800-1351

Na de brand is het publieksinformatienummer 0800-1351 van het Nationaal Crisiscentrum (NCC) van het Ministerie van Veiligheid en Justitie opengesteld. Mensen die met dit informatienummer belden en daar gezondheidsklachten meldden, werden verwezen naar hun GGD, zodat hun melding ook daar geregistreerd kon worden.

2.3.3 Screeningsvragenlijst

Door RIVM en Nivel is een screeningsvragenlijst (Korteweg et al.²) samengesteld. De lijst is gemaakt op basis van bestaande vragenlijsten en ervaringen met vragenlijsten na eerdere rampen en incidenten (bijvoorbeeld de vuurwerkramp in Enschede). Deze screeningsvragenlijst is na de brand in Moerdijk door Bureau GMV op enkele punten aangepast en op advies van het RIVM ingezet na de brand in Moerdijk (zie Bijlage 2).

Doel van de screeningsvragenlijst is om zo snel mogelijk na een ramp of incident inzicht te krijgen in de gezondheidstoestand van de betrokkenen bij de ramp of het incident. Met behulp van de resultaten kan besloten worden of verdergaand gezondheidsonderzoek nodig is en welke vorm van gezondheidskundige hulp nodig is. De screeningsvragenlijst bevat vragen over de betrokkene zelf (zoals geslacht, leeftijd), de wijze van betrokkenheid bij en blootstelling aan de ramp of incident, de gezondheidsklachten die iemand ervaart en de medische hulp die hij of zij heeft ingeroepen.

Beschikbaarheid screeningsvragenlijst

Mensen die gezondheidsklachten hebben of hadden die mogelijk veroorzaakt zijn door de brand in Moerdijk, zijn opgeroepen de screeningsvragenlijst in te vullen. Zoals het RIVM had geadviseerd was de vragenlijst voor een periode van tenminste 3 weken (vanaf 12 januari t/m 2 februari 2011) beschikbaar via de websites www.crisis.nl, www.ggdwestbrabant.nl en www.ggdzhhz.nl. Naast deze sites is de screeningsvragenlijst door diverse media overgenomen. Daardoor was de lijst ook via andere websites toegankelijk. Bij een tijdelijk callcenter van de GGD West-Brabant werden vragen over de vragenlijst beantwoord. Alle ingevulde screeningsvragenlijsten zijn verzameld bij Bureau GM (als onderdeel van de GGD West-Brabant).

Via de GHOR Midden- en West-Brabant is de screeningsvragenlijst verspreid onder de arbo-diensten van onder meer de brandweer, politie en GHOR-keten. De GGD Zuid-Holland Zuid heeft de vragenlijst verspreid onder de arbodiensten in hun regio. Via de Huisartsenkring West-Brabant zijn de huisartsen in Midden- en West-Brabant geïnformeerd over de vragenlijst. GGD Zuid-Holland Zuid heeft de vragenlijst verspreid onder de huisartsen in hun regio. Via GGD Nederland zijn alle GGD'en in Nederland geïnformeerd. Mensen die zich meldden bij GGD'en, huisartsen, arbodiensten en het Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg Moerdijk werd verzocht de lijst in te vullen.

Mensen die vóór 12 januari contact hadden opgenomen met de GGD vanwege gezondheidsklachten zijn door de GGD opnieuw benaderd met het verzoek alsnog een screeningsvragenlijst in te vullen (Bureau GMV) of hebben een screeningsvragenlijst thuisgestuurd gekregen (GGD Zuid-Holland Zuid).

² Korteweg, HA; CJ Yzermans, Ivan Bokhoven en L Grievink. A proposal for a brief questionnaire to rapidly assess exposure, health status and health needs after a disaster (in voorbereiding)

Op woensdag 19 januari hebben Bureau GMV, GGD Zuid-Holland Zuid en het RIVM overlegd over de tot dan toe ontvangen (telefonische) meldingen en vragenlijsten. Op basis van een eerste beoordeling van de aard, ernst en omvang van de tot dan gemelde klachten en zorgen hebben zij het Regionaal BeleidsTeam geadviseerd over de noodzaak tot het verder intensiveren van de actieve monitoring door het actief verspreiden van de screeningsvragenlijst onder bewoners. Deze beoordeling gaf geen aanleiding tot verdere intensivering van de actieve monitoring.³

Bereik bevolking

Na de brand in Moerdijk is aan betrokkenen de gelegenheid geboden via internet een screeningsvragenlijst te downloaden en in te vullen. Omdat het aan de betrokkenen zelf was om actief te reageren is de groep respondenten niet representatief voor alle personen in het effectgebied van de brand (zie paragraaf 2.1). Er kunnen op basis van de resultaten van de vragenlijst dan ook geen algemeen geldende uitspraken gedaan worden. Door de grote media-aandacht, de voorlichting over de beschikbare vragenlijst en de inzet van de GGD'en mag worden aangenomen dat ongeruste burgers voldoende waren geïnformeerd om tot actie over te gaan en hun klachten te melden of een vragenlijst in te vullen.

Voor een actief bevolkingsonderzoek voor alle bewoners in het effectgebied is niet gekozen om een aantal redenen. Allereerst werd ingeschat dat mensen die al ongerust waren voldoende informatie hadden gehad om de gewenste medische zorg te krijgen. Daarnaast gaven de blootstellingsgegevens (BOT-mi rapporten) na verloop van tijd steeds meer duidelijkheid dat de gezondheidsrisico's in het effectgebied mee zouden vallen.

2.3.4 Analyses

Omdat er ook na de aanvankelijke streefdatum van 4 februari nog ingevulde vragenlijsten binnenkwamen, is besloten om de termijn te verlengen tot 11 februari. Alle 536 lijsten die uiterlijk op 11 februari binnenkwamen, zijn geanalyseerd. De resultaten van deze analyses zijn eind maart gerapporteerd aan de Veiligheidsregio's. Echter tussen 11 februari en eind maart zijn nog eens 82 vragenlijsten ontvangen. Deze zijn verwerkt en meegenomen in deze rapportage.

De meldingen zijn door GGD Zuid-Holland Zuid en Bureau GMV verzameld en verwerkt, een selectie van de vragen uit de screeningsvragenlijsten is centraal bij GGD West-Brabant verwerkt en geanalyseerd. Dat gebeurde op basis van het analyseplan dat was opgesteld door het projectteam. Omdat er geen sprake is van een representatieve steekproef, bestaan de analyses alleen uit beschrijvende statistiek en zijn verschillen tussen groepen niet statistisch getoetst.

³ Advies gezondheidsonderzoek Advies aan directie GGD'en in te brengen in RBT Veiligheidsregio Midden West Brabant en Nafaseteam Veiligheidsregio Zuid Holland Zuid gehoord hebbende het RIVM, 19 januari 2011.

3. Resultaten meldingen

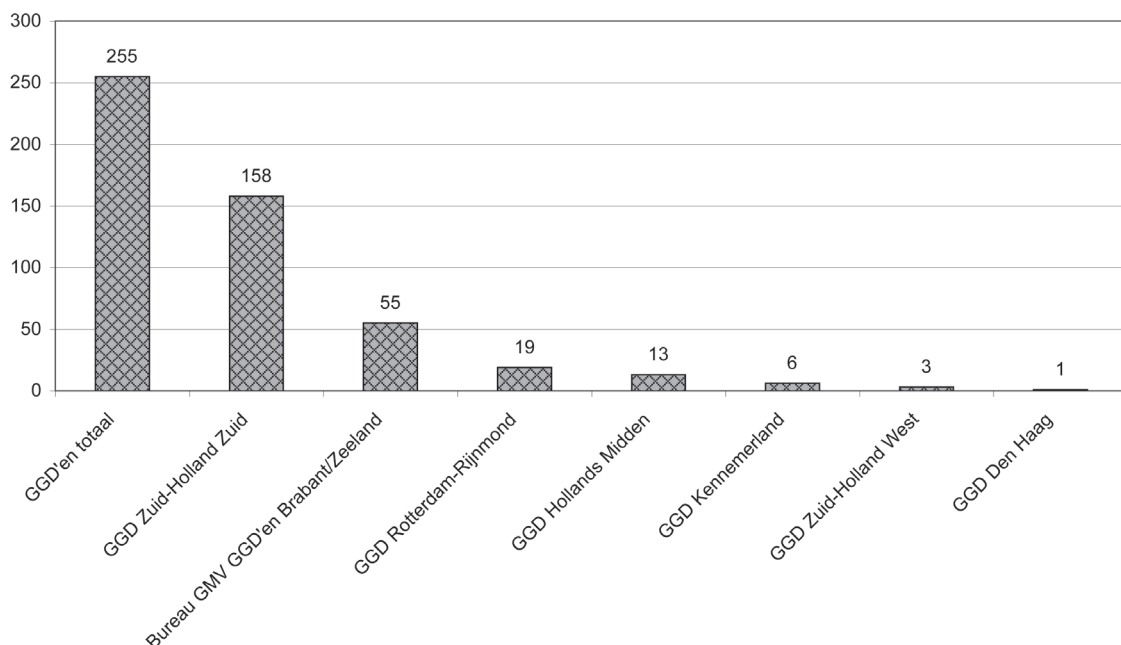
In dit hoofdstuk zijn achtereenvolgens de meldingen beschreven die bij GGD'en, huisartsen, arbo-diensten en het Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg binnenkwamen. In hoofdstuk 4 volgen de resultaten van de screeningsvragenlijsten.

3.1 Meldingen bij GGD'en

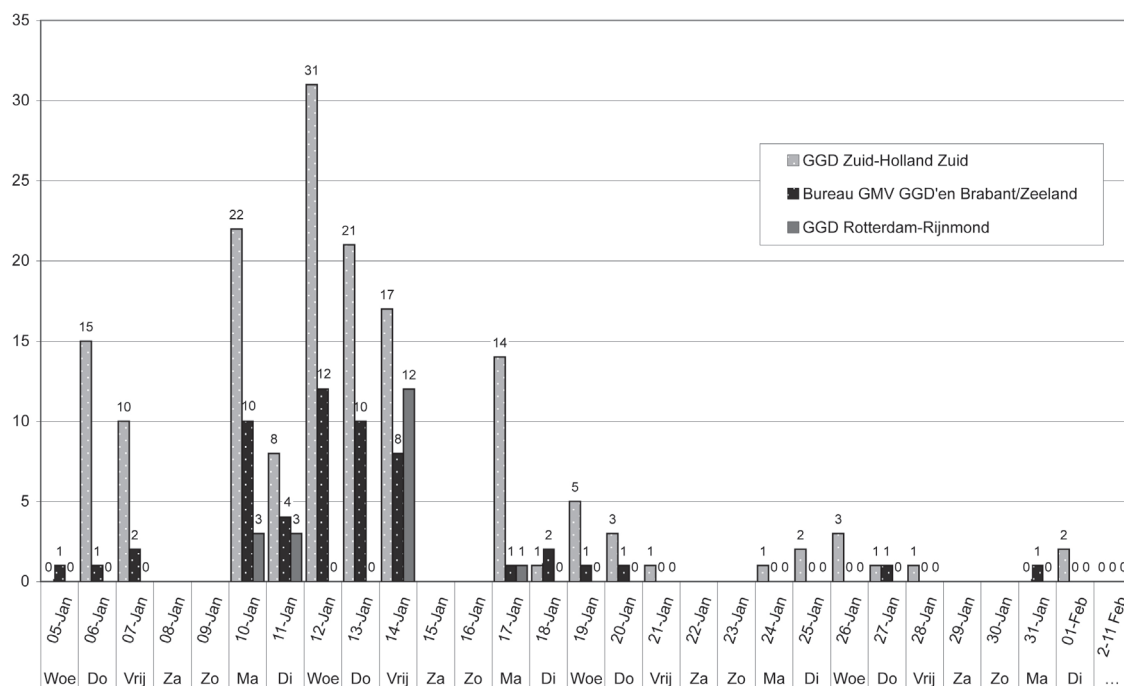
Omvang

In totaal zijn er tussen 5 januari en 11 februari 255 meldingen van gezondheidsklachten binnengekomen bij GGD West-Brabant, GGD Zuid-Holland Zuid, GGD Rotterdam-Rijnmond, GGD Kennemerland, GGD Zuid Hollands Midden, GGD Holland Midden en GGD Den Haag (Figuur 2). Dit is exclusief de meldingen van vijftien bedrijven op het industrieterrein Moerdijk, die in eerste instantie zijn doorverwezen naar hun arbodienst en later naar het Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg. Deze meldingen zijn niet geregistreerd door de GGD, maar de arbodiensten zijn later wel geraadpleegd (zie pag. 13). Het is mogelijk dat bij andere GGD'en elders in het land ook nog enkele meldingen zijn binnengekomen. Bij GGD Zuid-Holland Zuid, Bureau GMV en GGD Rotterdam-Rijnmond zijn de meeste meldingen binnengekomen. Van deze GGD'en zijn de meldingen meer specifiek in kaart gebracht (totaal 232). Figuur 3 (zie pagina 13) laat de trend in de tijd zien in het aantal gemelde klachten bij deze drie GGD'en.

Vanaf 12 januari nam het totaal aantal meldingen af en na 2 februari zijn er geen meldingen meer binnengekomen bij de GGD'en. Op 14 januari was er een plotselinge toename in meldingen bij GGD Rotterdam-Rijnmond. Hierin speelden mogelijk een informatiebrief voor contactambtenaren en een bericht op de website van GGD Rotterdam-Rijnmond (d.d. 13-1-2011) een rol.

Figuur 2. Totaal aantal meldingen per GGD van 5 januari tot en met 11 februari 2011.

Figuur 3. Aantal meldingen per dag van 5 januari tot en met 11 februari 2011.

Van wie zijn meldingen afkomstig?

Het merendeel van alle meldingen is afkomstig van burgers. Van de totaal 158 meldingen bij GGD Zuid-Holland Zuid is het overgrote deel afkomstig van burgers woonachtig in de Hoeksche Waard, Dordrecht en Zwijndrecht (zie Bijlage 3). Daarnaast zijn bij GGD Zuid-Holland Zuid (27) en GGD Rotterdam-Rijnmond (4) vragen binnengekomen van scholen en kinderdagverblijven. Zij zijn via www.crisis.nl en de websites van GGD'en op de hoogte gebracht over de brand in Moerdijk, maar hebben géén informatiebrief gekregen. Dit kan het relatief hoge aantal telefoontjes van deze groep verklaren. Bij Bureau GMV hebben zich naast burgers (35) vooral hulpverleners en journalisten gemeld (19).

Aard van meldingen

Bij 102 van de 232 meldingen (44%) bij de GGD Zuid-Holland Zuid, GGD Rotterdam-Rijnmond en Bureau GMV ging het om lichamelijke klachten die in relatie werden gebracht met de brand. De meest genoemde gezondheidsklachten waren irritatie van de luchtwegen/benauwdheid, irritatie van de ogen, keelpijn, vieze smaak en huidklachten.

3.2 Meldingen bij huisartsen

Werkgebied GGD Zuid-Holland Zuid

Bij de eerste belronde door de GGD op 11 januari hadden in totaal 55 patiënten hun huisarts geraadpleegd in de gemeenten Dordrecht, Strijen, Binnenmaas en Cromstrijen. De huisartsen in Puttershoek en Strijen werden het meest bezocht, respectievelijk 22 en 20 (telefonische) consulten. Bij de tweede belronde op 17 januari hadden in totaal 98 patiënten de huisartsen geconsulteerd. Op één huisarts na zeiden de huisartsen de toeloop aan te kunnen. De meest genoemde klachten zijn keelklachten, branderige ogen, benauwdheidsklachten, geïrriteerde luchtwegen, tinteling van de tong, branderige lippen en huiduitslag.

Werkgebied GGD West-Brabant

Bij de huisartspraktijk in Klundert-Moerdijk meldden zich van 6 januari tot 14 januari dagelijks 3 tot 10 patiënten met bezorgdheid en/of gezondheidsklachten. Daarna nam het aantal meldingen af en sinds 24 januari zijn er geen meldingen meer geweest. Bij de huisartspraktijk in Zevenbergschen Hoek hadden zich tot 14 januari geen patiënten gemeld en in de praktijk Hooge/Lage Zwaluwe werd geen aparte registratie bijgehouden.

3.3 Meldingen van bedrijven en bij arbodiensten

Om inzicht te krijgen in het aantal binnengekomen meldingen van hulpverleners heeft Bureau GMV eind januari navraag gedaan bij de vier grotere arbodiensten: ArboNed, ArboUnie, Achmea en Maetis. Hieruit blijkt dat er op dat moment circa 200 meldingen zijn binnengekomen van gezondheidsklachten van hulpverleners die in relatie werden gebracht met de brand. Het betreft hierbij zowel meldingen van hulpverleners als van werknemers van omliggende bedrijven. Veelal gaat het om lichte gezondheidsklachten en is de ongerustheid laag. Ook zijn er geen signalen van psychische klachten. Een enkeling maakt zich zorgen over de toekomst. Een overzicht van de meldingen per arbodienst eind januari:

- ArboNed had tot 18 januari geen meldingen ontvangen.
- Bij Achmea hadden zich tot 18 januari in totaal 8 personen gemeld, waarvan 6 met klachten. Eén persoon is door de bedrijfsarts gezien. 5 personen hadden ten tijde van de brand last met inademen, ogen, droge mond, raar gevoel van de tanden en raar gevoel van de tong. Deze klachten zijn allemaal over.
- Maetis is de arbodienst voor de werkgever Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. In de eerste week zijn veel telefoontjes binnengekomen met het verzoek tot het maken van een afspraak bij de bedrijfsarts. Deze verzoeken nemen af vanaf 17 januari. Uit de gesprekken komt het volgende naar voren:
 - o Het gaat voornamelijk om lichte gezondheidsklachten, met name prikkelende luchtwegen. Bij het merendeel waren de klachten verdwenen toen de bedrijfsarts na een week weer contact opnam.
 - o De ongerustheid bij deze personen is over het algemeen laag. Bij enkelen is er bezorgdheid over wat ze in de toekomst kunnen verwachten, waarbij gewezen wordt naar onder meer de resultaten en meetuitslagen van onderzoeken van het RIVM tijdens de brand. Gezien de gemeten waarden in dit rapport, draagt dit over het algemeen bij aan vertrouwen voor de toekomst. Er zijn geen signalen van psychische klachten.
 - o Er is één maal gewerkt met het inzetten van een gerichte interventie op een kleine groep personen (maximaal 10 personen), gezien het eenduidige klachtenpatroon en de ongerustheid van deze groep. De ongerustheid bij deze groep nam af nadat de resultaten van deze interventie aan hen gecommuniceerd waren.

Maetis heeft aangegeven dat de gesprekken geen signalen en aanleidingen gaven om extra activiteiten of interventies te ondernemen. Wel blijft Maetis de gezondheidsaspecten intensief volgen en als daar aanleiding toe is, worden mogelijke vervolgvactiteiten besproken.

- ArboUnie verwachtte op 26 januari in totaal zo'n 90 spreekuurbezoeken tot aan het eind van week 4. De helft van de bezoekers bestond uit hulpverleners (met name politie en brandweer), de andere helft bestaat uit werknemers van omliggende bedrijven, een aantal journalisten en een folderbezorger. Op verzoek en indien nodig kan ArboUnie op een later moment nog uitgebreidere gegevens verstrekken.

3.4 Meldingen bij het Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg

Vanaf 17 januari was op het industrieterrein van Moerdijk het Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg actief. Tot en met 1 februari hebben 37 werknemers van bedrijven het spreekuur van het Actiecentrum bezocht. Na 1 februari is het spreekuur niet meer bezocht. Het Actiecentrum is tot 9 februari operationeel geweest: het was telefonisch bereikbaar en indien nodig konden werknemers gezien worden door een bedrijfsarts. Naast de bezoeken zijn bij het Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg in totaal 19 telefoontjes binnengekomen met vragen van burgers (9 waarvan 8 met gezondheidsklachten), werknemers (3), huisartsen (2) en overigen (5).

Irritatie van ogen en van de bovenste luchtwegen werden door de werknemers het vaakst gemeld. Indien nodig, zijn werknemers tijdens het spreekuur door de bedrijfsarts doorverwezen naar hun huisarts en/of er is verdere actie uitgezet. Alle bezoekers van het spreekuur hebben de screeningsvragenlijst ingevuld.

4 Resultaten vragenlijst

Hieronder worden de resultaten van de screeningsvragenlijst besproken. Achtereenvolgens worden de respons, lichamelijke klachten en psychosociale gesteldheid behandeld.

4.1 Respons

Tussen 12 januari en 31 maart 2011 zijn in totaal 618 screeningsvragenlijsten ontvangen van hulpverleners (46%), werknemers (28%), burgers (11%) en overigen (15%). De vragenlijsten die tussen 11 februari en 31 maart nog zijn binnengekomen (82) betroffen vooral hulpverleners (28) en overigen (54). Driekwart van de burgers (48) die de vragenlijst hebben ingevuld woont in het effectgebied. In Tabel 2 is het aantal respondenten afgezet tegen het aantal betrokkenen in de verschillende groepen. Hieruit blijkt dat burgers en werknemers de vragenlijst relatief het minst vaak hebben ingevuld. Van de hulpverleners heeft naar schatting meer dan de helft de screeningsvragenlijst ingestuurd.

Tabel 2. Aantal teruggestuurde vragenlijsten.

Hoe was u betrokken bij de brand?	Respons	Aantal betrokkenen	Respons in relatie tot aantal betrokkenen
Burger	70	30.180 ^a	1,6 per 1000
waarvan binnen 10 km-zone	48		
Werknemer	174	10.000 ^b	17 per 1000
Hulpverlener	285	500 ^c	570 per 1000
Overig (o.a. voorbijganger, bezoeker of niet ingevuld) ^d	89	Onbekend	
Totaal	618		

a Schatting op basis van cijfers van Centraal Bureau voor de Statistiek, zie Tabel 1.

b Schatting Havenschap Moerdijk. Mogelijk is er grote variatie in de mate van de blootstelling binnen deze groep.

c Schatting GHOR (500 hulpverleners aanwezig in eerste 24 uur).

d Bij bij de tussenrapportage van de vragenlijsten die tussen 2 februari en 11 maart zijn binnengekomen bestond deze groep uit 35 respondenten. Tussen 11 februari en 31 maart zijn nog 54 vragenlijsten binnengekomen van personen die niet konden worden ingedeeld bij een van de drie groepen betrokken. Deze zijn toegevoegd aan de groep 'overigen'. Deze 54 personen zijn grotendeels niet bij de brand zelf betrokken geweest, maar mogelijk na de brand ingezet.

4.2 Lichamelijke klachten

In totaal meldden 415 mensen (ongeveer tweederde van de respondenten) dat ze in de eerste uren na de brand klachten hebben gehad (Tabel 3). Bijna alle burgers die een screeningsvragenlijst ingestuurd hebben, hadden in de eerste uren na de brand klachten. Ten opzichte van het aantal betrokkenen is het aantal klachten het laagst onder de burgers en werknemers. Het relatieve aantal is het hoogst onder de hulpverleners. In Tabel 7 staat opgenomen welke klachten precies genoemd zijn. Prikkeling van keel, ogen en luchtwegen, hoesten en hoofdpijn werden het meest genoemd.

Tabel 3. Lichamelijke klachten in de eerste uren na de brand.

	Aantal	(Percentage binnen groep respondenten)	In relatie tot aantal betrokkenen
Burger	68	(97% van 70)	2,3 per 1000
Werknemer	130	(75% van 174)	13 per 1000
Hulpverlener	160	(56% van 285)	320 per 1000
Overig	57	(64% van 89)	
Totaal	415	(67% van 618)	

364 personen meldden dat ze gezondheidsproblemen hebben opgelopen tijdens of na de brand (Tabel 4). Het aantal mensen met gezondheidsproblemen is het laagst onder de burgers, daarna onder werknemers en het hoogste onder hulpverleners. Naast luchtwegproblemen werden hier vooral hoofdpijn, prikkeling van ogen en misselijkheid genoemd. Dit was in alle vier de betrokken groepen het geval (Tabel 7). 153 personen hebben voor de klachten contact opgenomen met medische zorgverleners, zoals huisarts (93), arbo-arts (28), EHBO (12) of een poliklinisch bezoek aan het ziekenhuis (20). Er is niemand opgenomen in het ziekenhuis voor gezondheidsproblemen gerelateerd aan de brand.

Tabel 4. Gezondheidsproblemen opgelopen tijdens of na de brand.

	Aantal	(Percentage binnen groep respondenten)	In relatie tot aantal betrokkenen
Burger	56	(80% van 70)	1,9 per 1000
Werknemer	114	(66% van 174)	11 per 1000
Hulpverlener	141	(49% van 285)	282 per 1000
Overig	53	(59% van 89)	
Totaal	364	(59% van 618)	

Op het moment dat ze de screeningsvragenlijst invulden gaven 212 personen (34%) aan nog klachten te hebben; de percentages verschillen per groep betrokkenen (Tabel 5). De meest genoemde klachten zijn hoesten, hoofdpijn, droge mond en irritatie van de luchtwegen. Het aandeel mensen dat aangaf nog klachten te hebben is het laagst onder de burgers en werknemers. Onder hulpverleners is het aandeel mensen dat meldt nog klachten te hebben op het moment dat ze de screeningsvragenlijst invulden het grootst. De behoefte aan medische zorg, hulpverlening of andere ondersteuning was op het moment dat ze de screeningsvragenlijst invulden bij de hulpverleners het laagst (6%) in vergelijking met werknemers (18%) en burgers (26%) (Tabel 6).

Tabel 5. Heeft u op dit moment nog klachten?

	Aantal	(Percentage binnen groep respondenten)	In relatie tot aantal betrokkenen
Burger	44	(63% van 70)	1,5 per 1000
Werknemer	73	(42% van 174)	7 per 1000
Hulpverlener	66	(23% van 285)	132 per 1000
Overig	29	(33% van 89)	
Totaal	212	(34% van 618)	

Tabel 6. Heeft u momenteel behoefte aan medische zorg?

	Aantal	(Percentage binnen groep respondenten)	In relatie tot aantal betrokkenen
Burger	19	(26% van 70)	0,6 per 1000
Werknemer	32	(18% van 174)	3 per 1000
Hulpverlener	17	(6% van 285)	34 per 1000
Overig	6	(6% van 89)	
Totaal	74	(12% van 618)	

Opmerkingen

In de periode na de brand heerste er een griep epidemie in Nederland. Het is mogelijk dat griepklachten in deze periode werden toegeschreven aan de brand. Ook is onder de hulpverleners ten tijde van de bluswerkzaamheden een voedselvergiftiging opgetreden, die in verband kon worden gebracht met de catering. Het is mogelijk dat door de voedselvergiftiging opgetreden klachten werden toegeschreven aan de brand.

Table 7. Meer specifieke vragen over lichamelijke klachten en gezondheidsproblemen.

	Burger (n=70)		Werknemer (n=174)		Hulpverlener (n=285)		Overig (n=89)		Totaal (n=618)	
	Aantal	Relatief ¹	Aantal	Relatief ¹	Aantal	Relatief ¹	Aantal	Relatief ¹	Aantal	Relatief ¹
Klachten in de eerste uren na de brand										
Last van pijn/prikkeling van ogen gehad	38	1 per 1000	67	7 per 1000	73	146 per 1000	32	146 per 1000	212	146 per 1000
Last van pijn/prikkeling van neus gehad	25	0.8 per 1000	43	4 per 1000	38	76 per 1000	16	76 per 1000	122	76 per 1000
Last van pijn/prikkeling van keel gehad	44	1 per 1000	78	8 per 1000	78	156 per 1000	26	156 per 1000	230	156 per 1000
Last van pijn/prikkeling van luchtwegen gehad	40	1 per 1000	65	6 per 1000	70	140 per 1000	24	140 per 1000	200	140 per 1000
Pijn bij ademhaling gehad	11	0.4 per 1000	16	2 per 1000	15	30 per 1000	8	30 per 1000	48	30 per 1000
Last van kortademigheid/benaauwdheid gehad	24	0.8 per 1000	42	4 per 1000	24	48 per 1000	10	48 per 1000	104	48 per 1000
Last van hoesten gehad	23	0.8 per 1000	72	7 per 1000	58	116 per 1000	30	116 per 1000	180	116 per 1000
Last van branderigepijnlijke huid gehad	10	0.3 per 1000	17	2 per 1000	18	36 per 1000	2	36 per 1000	51	36 per 1000
Last van rode huid en/of blaren gehad	2	0.1 per 1000	15	1 per 1000	7	14 per 1000	4	14 per 1000	27	14 per 1000
Last van zwellingen gehad	2	0.1 per 1000	4	0.4 per 1000	2	4 per 1000	1	4 per 1000	9	4 per 1000
Last van jeuk gehad	6	0.2 per 1000	23	2 per 1000	17	34 per 1000	5	34 per 1000	53	34 per 1000
Last van pijn in oren gehad	2	0.1 per 1000	7	0.7 per 1000	3	6 per 1000	0	6 per 1000	14	6 per 1000
Last van oorsuizen gehad	2	0.1 per 1000	6	0.6 per 1000	3	6 per 1000	2	6 per 1000	13	6 per 1000
Last van duizeligheid gehad	8	0.3 per 1000	22	2 per 1000	12	24 per 1000	8	24 per 1000	51	24 per 1000
Last van flauw vallen gehad	0	0.0 per 1000	5	0.5 per 1000	0	0 per 1000	1	0 per 1000	5	0 per 1000
Last van misselijkheid gehad	13	0.4 per 1000	29	3 per 1000	21	42 per 1000	11	42 per 1000	78	42 per 1000
Last van braken gehad	3	0.1 per 1000	5	0.5 per 1000	7	14 per 1000	4	14 per 1000	19	14 per 1000
Last van hoofdpijn gehad	34	1 per 1000	63	6 per 1000	54	108 per 1000	17	108 per 1000	177	108 per 1000
Last van pijn in/beklemming van de borst gehad	11	0.4 per 1000	17	2 per 1000	11	22 per 1000	5	22 per 1000	45	22 per 1000
Andere klachten gehad	9	0.3 per 1000	28	3 per 1000	49	98 per 1000	13	98 per 1000	96	98 per 1000
Gezondheidsproblemen opgelopen tijdens of na de brand										
Brandwonden opgelopen	0	0 per 1000	0	0 per 1000	1	2 per 1000	0	2 per 1000	1	2 per 1000
Luchtwegproblemen opgelopen	25	0.8 per 1000	59	6 per 1000	66	132 per 1000	26	132 per 1000	176	132 per 1000
Huidproblemen opgelopen	8	0.3 per 1000	20	2 per 1000	18	36 per 1000	3	36 per 1000	49	36 per 1000
Andere gezondheidsproblemen opgelopen (Hoofdpijn, prikkelende ogen, misselijk)	39	1 per 1000	71	7 per 1000	90	180 per 1000	33	180 per 1000	233	180 per 1000
Welke medische zorg heeft u hiervoor ontvangen?										
EHBO ontvangen	5	0.2 per 1000	4	0.4 per 1000	1	2 per 1000	2	2 per 1000	12	2 per 1000
Behandeld door mijn huisarts	16	0.5 per 1000	39	4 per 1000	27	54 per 1000	11	54 per 1000	93	54 per 1000
Behandeld door mijn arbo-arts	0	0 per 1000	10	1 per 1000	18	36 per 1000	0	36 per 1000	28	36 per 1000
Poliklinisch behandeld in ziekenhuis	1	0.0 per 1000	6	1 per 1000	9	18 per 1000	4	18 per 1000	20	18 per 1000
Opgenomen in ziekenhuis	0	0 per 1000	0	0 per 1000	0	0 per 1000	0	0 per 1000	0	0 per 1000

¹ In relatie tot de personen mogelijk 'at risk': 30,180 burgers, 10,000 werknemers, 500 hulpverleners.

4.3 Psychosociale gesteldheid

Om de psychosociale gesteldheid van de betrokkenen in beeld te brengen bevatte de screeningsvragenlijst vragen over onder meer vermoeidheid, zenuwachtigheid, rusteloosheid en sombere gevoelens. 70 respondenten (12%) gaven aan dat zij meer last hadden van dit soort negatieve gevoelens dan vóór de brand (Tabel 8). Ten opzichte van het aantal betrokkenen is het aantal respondenten met meer negatieve gevoelens dan voor de brand het grootst bij de hulpverleners. Tabel 10 geeft meer specifieke informatie over de zorgvraag en de aard van de psychosociale klachten. Van alle respondenten hebben 118 personen voor deze klachten contact opgenomen met de huisarts. Ten opzichte van het aantal betrokkenen is het aandeel het hoogst bij de hulpverleners. In verhouding tot burgers en werknemers bezochten meer hulpverleners meerdere malen de huisarts voor deze gevoelens. Het merendeel van de respondenten geeft aan dat aan de brand gerelateerde fysieke gezondheidsproblemen niet de oorzaak zijn van de psychische klachten die ze momenteel ervaren.

Tabel 8. Meer negatieve gevoelens dan vóór de brand.

	Aantal	(Percentage binnen groep respondenten)	In relatie tot aantal betrokkenen
Burger	13	(18% van 70)	0,4 per 1000
Werknemer	38	(22% van 174)	4 per 1000
Hulpverlener	16	(6% van 285)	32 per 1000
Overig	2	(4% van 89)	
Totaal	70	(12% van 618)	

In de vragenlijst is ook gekeken naar het risico van respondenten op angst en/of depressieve klachten. Hiervoor is gebruik gemaakt van de K10-vragenlijst (Kessler Psychological Distress Scale). Deze vragenlijst meet de psychische gezondheid en in het bijzonder depressieve klachten en angstklachten.

Tabel 9. Psychische nood indeling volgens de K10 (Kessler et al., 2002).

	Burger (n=70)	Werknemer (n=174)	Hulpverlener (n=285)	Overig (n=89)	Totaal (n=618)
Laag	73%	82%	90%	89%	85%
Gematigd	19%	12%	7%	8%	11%
Hoog	3%	5%	3%	0%	3%
Zeer hoog	4%	1%	0%	3%	1%

Van de respondenten scoren vooral de burgers en de werknemers hoog op angst en/of depressieve klachten (Tabel 9). Met in totaal 4% hoog-zeer hoog ligt het aandeel burgers (7%) en het aandeel werknemers (6%) met een (zeer) hoog risico op angst en/of depressieve klachten hoger dan het landelijk gemiddelde. Hierbij moet wel de kanttekening gemaakt worden dat de mensen die de screeningsvragenlijst ingestuurd hebben, niet representatief zijn voor de totale groep betrokkenen. Het is goed mogelijk dat juist mensen die gevoeliger zijn voor psychosociale effecten van de brand meer geneigd zijn om een vragenlijst in te sturen. Dit vermoeden wordt ondersteund door de antwoorden op de vraag of men behandeld werd voor psychische gezondheidsproblemen voorafgaand aan de brand. Van de burgers die een screeningsvragenlijst ingestuurd hebben, geeft 9% voorafgaand aan de brand aan behandeld te zijn geweest voor psychische gezondheidsproblemen. Bij de werknemers en de hulpverleners ligt dit aandeel op 2%.

Tabel 10. Meer specifieke vragen over psychosociale gesteldheid.

	Burger (n=70)		Werknemer (n=174)		Hulpverlener (n=285)		Overig (n=89)	Totaal (n=618)
	Aantal	Relatief ¹	Aantal	Relatief ¹	Aantal	Relatief ¹	Aantal	Aantal
Hoe vaak bent u sinds de brand voor deze gevoelens naar de huisarts geweest?								
Last van pijn/prikkeling van ogen gehad	11	0,4 per 1000	29	3 per 1000	14	28 per 1000	9	63
Last van pijn/prikkeling van neus gehad	4	0,1 per 1000	12	1 per 1000	30	60 per 1000	9	55
Hoe vaak waren sinds de brand uw fysieke gezondheidsproblemen de hoofdzaak van uw gevoelens?								
Brandwonden opgelopen	6	0,2 per 1000	13	1 per 1000	5	10 per 1000	1	25
Luchtwegproblemen opgelopen	2	0,1 per 1000	16	2 per 1000	7	14 per 1000	0	27

¹ In relatie tot de personen mogelijk 'at risk': 30.180 burgers, 10.000 werknemers, 500 hulpverleners.

4.4 Inventarisatie klachten bij burgers 3 maanden na de brand

De GGD heeft vanuit haar verantwoordelijkheid voor de gezondheid van de burgers eind maart (3 maanden na de brand) die burgers die in de vragenlijst aangaven nog gezondheidsklachten te hebben telefonisch benaderd. Hen is gevraagd of ze op dit moment nog klachten hebben die volgens hen zijn toe te schrijven aan de gevolgen van de brand, en of ze hiervoor nog behandeld worden door een medisch specialist.

Van de 44 burgers die aangaven nog gezondheidsklachten te hebben toen ze de vragenlijst invulden is 75% telefonisch bereikt. 21 burgers (64%) gaven aan dat de klachten inmiddels verdwenen zijn. De duur van de klachten varieerde van een paar dagen tot enkele weken. 12 burgers (36%) geven aan nog steeds klachten te ervaren. De genoemde klachten zijn branderige ogen (5), ademhalingsproblemen (4), allergische reacties (3) en hoofdpijn (2). Van deze 12 burgers geeft de helft aan dat ze voor de klachten nog steeds behandeld worden door de huisarts of een specialist.

4.5 Inventarisatie klachten Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en Zuid-Holland Zuid

Bij de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant zijn 454 medewerkers betrokken geweest bij de brand. Vanuit de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid zijn 134 medewerkers betrokken geweest bij de brand. In opdracht van de werkgevers zijn alle medewerkers van de Veiligheidsregio's benaderd via de arbodienst of door de werkgever zelf. Daardoor is duidelijk geworden dat van de werknemers van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant nog 1 medewerker klachten ervaart. Bij de medewerkers van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid is nog bij 9 personen sprake van klachten.

Bijlage 1. Projectteam

Het projectteam bestond uit:

- Hans Augustijn *Epidemioloog, GGD West-Brabant*
- Ellis Franssen *Manager/milieugezondheidkundige, Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland*
- Loes Geelen *Onderzoeker, Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland*
- Monique Scholtes *Milieugezondheidkundige, Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland*
- Ben de Haan *Hoofd, Algemene Gezondheidszorg GGD Zuid-Holland Zuid*
- Chantal Kenens *Epidemiologisch onderzoeker, GGD Zuid-Holland Zuid*
- Ric van Poll *RIVM Centrum Milieu, Gezondheid en Omgevingskwaliteit*
- Carla van Wiechen *RIVM Centrum Milieu, Gezondheid en Omgevingskwaliteit*

Bijlage 2. Screeningsvragenlijst brand Moerdijk

Hierna volgen een aantal vragen over de gevolgen van de brand bij Moerdijk waar u mogelijk hinder/klachten van ondervonden heeft. Deze vragenlijst is bedoeld voor iedereen die klachten/hinder ondervonden heeft tijdens of na de brand. Zowel voor bewoners, hulpverleners, journalisten en werknemers die betrokken zijn bij het opruimen van de resten op het terrein.

In de vragenlijst staat aangegeven welke vragen voor hulpverleners en welke voor bewoners bestemd zijn. Wij proberen een beeld te krijgen van de aard en omvang van problemen van alle getroffen en om de zorgverlening, ondersteuning en informatievoorziening van de betrokken instanties hier zo goed mogelijk op aan te laten sluiten. Met de verzamelde informatie zal de gemeente regelen wat nodig is en binnen haar vermogen ligt. Het afnemen van de vragenlijst zal ongeveer 10 minuten duren. Indien u vragen heeft over de vragenlijst, kunt contact opnemen met: (013) 464 33 11. Indien u nog klachten heeft, verzoeken wij u contact op te nemen met uw huisarts of bedrijfsarts.

Wij verzoeken u de vragenlijst op korte termijn terug te sturen naar (postzegel is niet nodig):
GGD-Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid
Antwoordnummer 64006
5000 VG Tilburg

Fax: (073) 613 83 52

Email: milieu@ggd-bureaugmv.nl

A. MODULE PERSOONLIJKE GEGEVENS

A1. Contactgegevens

Namen

Achternaam :
Voorna(a)m(en) + voorletters :
Geslacht M / V
Geboortedatum (DD/MM/JJJJ) :

Woonadres

Straatnaam + huisnummer :
Postcode :
Plaatsnaam :

Contactgegevens (bereikbaar)

Tel. :
Email :

B. MODULE BETROKKENHEID BRAND

B1. Hoe was u betrokken bij de brand? (meerdere antwoorden mogelijk)

- als bewoner
- als werknemer (bijv. journalist), werkgever of zelfstandige
- als reddingswerker (ambulance, politie of brandweer)
- als arts om hulp te bieden aan de getroffen en
- als vrijwillige hulpverlener
- als bezoeker (familie of vrienden) van bewoner in getroffen gebied
- als voorbijganger of bezoeker in getroffen gebied (bijv. toerist, werkbezoek)
- anders:

B2. Waar was u op het moment van de brand?

- Binnen in een huis of gebouw onder de rook van de brand (ga naar vraag B3.1.)
- Binnen in een auto of ander voertuig onder de rook van de brand (ga naar vraag B5.2.)
- Buiten de rook van de brand (ga naar vraag B5.1.)
- Niet aanwezig in de omgeving van de brand - bijvoorbeeld in een andere wijk, stad, land – (ga naar vraag B5.1)

De volgende twee vragen zijn van toepassing als bij u het advies was uitgebracht om naar binnen te gaan en ramen en deuren te sluiten (m.n. voor bewoners):

B3.1. Hoe snel heeft u het advies kunnen opvolgen?

- binnen enkele minuten
- binnen een uur
- binnen enkele uren
- niet opgevolgd

B3.2. Bent u na het advies binnen gebleven?

- ja
- nee

B4. Indien u binnen was waren/heeft u:

	Ja	Nee	Weet niet
Ramen gesloten	☐	☐	☐
Deuren gesloten	☐	☐	☐
Roosters gesloten	☐	☐	☐
Mechanische ventilatie uitgeschakeld	☐	☐	☐

B5.1. Op welk adres was u op het moment van de brand?

- adres; straatnaam + huisnummer, postcode en woonplaats: (ga naar vraag B8.1)
- onbekend (ga naar vraag B5.2.)

B5.2. Hulpverleners, werknemers etc.: waar bevond u zich tijdens de brand:

- Onder de rook/vlakbij de rook, namelijk
- Buiten de rook op ca. meter van de rook/brand

B5.3 Wat is uw functie (voor hulpverleners/werknemers, etc.)

- brandweerwerknemer
- politiewerknemer
- journalist/fotograaf
- verkeersregelaar
- werknemer betrokken bij opruimwerkzaamheden
- overig, namelijk:

B6. Wat heeft u buiten gedaan? (meerdere antwoorden mogelijk)

- stilstaan
- rondgelopen
- hulp verlenen
- ik ben niet buiten geweest
- Anders, namelijk:

B7.1 Heeft u persoonlijke beschermingsmaatregelen genomen ten tijde van de brand?

Deze vraag is van toepassing op hulpverleners/journalisten etc. in de buurt van de brand

0 niet van toepassing

	Ja	Nee
Adembescherming	0	0
Oogbescherming	0	0
Huidbescherming	0	0
Anders, namelijk:		

B7.2 Heeft u persoonlijke beschermingsmaatregelen genomen ten tijde van de nablus-fase?

Deze vraag is van toepassing op hulpverleners/journalisten etc. aanwezig in de buurt van het industrieterrein.

0 niet van toepassing

	Ja	Nee
Adembescherming	0	0
Oogbescherming	0	0
Huidbescherming	0	0
Anders, namelijk:		

B7.3 Heeft u persoonlijke beschermingsmaatregelen genomen ten tijde van de opruimwerkzaamheden?

Deze vraag is voornamelijk van toepassing op hulpverleners/ mensen betrokken bij opruimwerkzaamheden op het industrieterrein

0 niet van toepassing

	Ja	Nee
Adembescherming	0	0
Oogbescherming	0	0
Huidbescherming	0	0
Anders, namelijk:		

B8.1. Bent u in de eerste uren na de brand met stoffen, nevel, rook of een bepaalde geur in aanraking geweest? (meerdere antwoorden mogelijk)

- 0 ja, (dikke) stofwolken/ rook/ nevel
- 0 ja, een sterke geur
- 0 ja, huidcontact met vloeistof of neergeslagen poeder
- 0 nee
- 0 onbekend

B8.2. Indien ja, wat voor geur heeft u waargenomen?

- 0 brandlucht
- 0 gaslucht
- 0 zure lucht
- 0 chloorlucht
- 0 ammoniaklucht

- 0 zwavel
- 0 onbekend
- 0 Anders, namelijk:

B9. Hebt u in de eerste uren na de brand de volgende klachten gehad?

	Ja	Nee
Pijn/prikkeling van de ogen	0	0
Pijn/prikkeling van de neus	0	0
Pijn/prikkeling van de keel	0	0
Pijn/prikkeling van de luchtwegen	0	0
Pijn bij de ademhaling	0	0
Kortademigheid, benauwdheid	0	0
Hoesten	0	0
Branderige/pijnlijke huid	0	0
Rode huid en of blaren	0	0
Zwellingen	0	0
Jeuk	0	0
Pijn in de oren	0	0
Oorsuizen	0	0
Duizeligheid	0	0
Flauw vallen	0	0
Misselijkheid	0	0
Braken	0	0
Hoofdpijn	0	0
Pijn in/beklemming van de borst	0	0
Andere klachten, namelijk:		

B10. Hoe lang (in uren) en wanneer bent u blootgesteld aan de brand of de gevolgen daarvan? (vooral voor hulpverleners, werknemers betrokken bij opruimwerkzaamheden, journalisten etc.)

- Blusfase (tijdens brand):uur
- Nablusfase:uur
- Opruimwerkzaamheden:uur

C. MODULE GEZONDHEIDSGEGEVENS EN ZORGVERLENING

C1.1. Wat voor gezondheidsproblemen heeft u opgelopen tijdens of na de brand?

(meerdere antwoorden mogelijk)

- 0 brandwonden
- 0 luchtwegproblemen
- 0 huidproblemen
- 0 Anders, namelijk:

C1.2. Welke medische zorg heeft u hiervoor ontvangen?

(meerdere antwoorden mogelijk)

- 0 geen medische zorg voor nodig
- 0 EHBO (door familie, vrienden, vrijwilligers, zelfhulp)
- 0 behandeld door mijn huisarts

- behandeld door mijn arbo-arts
- poliklinisch behandeld in het ziekenhuis
- opgenomen in het ziekenhuis (niet op de Intensive Care)
- opgenomen op de Intensive Care in het ziekenhuis

C1.3 Heeft u op dit moment nog klachten

- nee
- ja, namelijk

C2. Bent u in het jaar voorafgaand aan de brand medische behandeld door uw huisarts of een specialist voor de volgende aandoeningen?

	Ja	Nee
Astma of andere longaandoeningen	0	0
Diabetes/suikerziekte	0	0
Hartproblemen	0	0
Beroerte, hersenbloeding of herseninfarct	0	0
Hoge bloeddruk	0	0
Een vorm van kanker (kwaadaardige aandoening)	0	0
Ernstige of hardnekkige darmstoornissen (langer dan 3 maanden)	0	0
Chronische maagproblemen	0	0
Huidaandoeningen (bijv. eczeem)	0	0
Chronische gewrichtsproblemen (bijv. artrose & artritis)	0	0
Nierproblemen	0	0
Psychische gezondheidsproblemen (bijv. depressie of angst)	0	0
Neurologische problemen (bijv. MS, Parkinson, spraakproblemen, epilepsie)	0	0
Migraine of regelmatig ernstige hoofdpijn	0	0
Nek- en rugklachten	0	0
Gezichtsstoornissen (bijv. oogaandoeningen)	0	0
Ouderdoms- en lawaaidoofheid	0	0
Anders, namelijk:		

C3.1. Maakte u voorafgaand aan de brand gebruik van medische zorg zoals medicijnen, hulpmiddelen en thuiszorg?

- ja (ga naar C3.2.)
- nee (ga naar C4)

Indien ja:

C3.2. Welke zorg of middelen gebruikt u? (meerdere antwoorden mogelijk)

- medicijnen
- medische hulpmiddelen
- medische apparatuur
- thuiszorg
- anders, namelijk:

C3.3. Is deze zorg voorgeschreven door uw huisarts of een specialist?

- ja
- nee

C4. Zit u of zat u in de periode voorafgaand aan de brand in de Ziektewet?

- 0 ja
- 0 nee
- 0 niet van toepassing

C5.1. Heeft u momenteel behoefte aan medische zorg, hulpverlening of andere ondersteuning?

- 0 ja
- 0 nee

C5.2. Indien ja, aan welke medische zorg, hulpverlening of ondersteuning heeft u behoefte? (vrij in te vullen)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

C6. Wat is de naam van uw huisarts en of huisartsenpraktijk en de plaats waar deze gevestigd is?

Huisarts(enpraktijk):

Plaats:

D. MODULE STRESSVOLLE ERVARINGEN

De volgende vragen gaan over de afgelopen maand.

	altijd	meestal	soms	af en toe	nooit
D1. Hoe vaak voelde u zich erg vermoeid zonder duidelijke reden?	0	0	0	0	0
D2. Hoe vaak voelde u zich zenuwachtig?	0	0	0	0	0
D3. Hoe vaak was u zo zenuwachtig dat u niet tot rust kon komen?	0	0	0	0	0
D4. Hoe vaak voelde u zich hopeloos?	0	0	0	0	0
D5. Hoe vaak voelde u zich rusteloos of ongedurig?	0	0	0	0	0
D6. Hoe vaak voelde u zich zo rusteloos dat u niet meer stil kon zitten?	0	0	0	0	0

	altijd	meestal	soms	af en toe	nooit
D7. Hoe vaak voelde u zich somber of depressief?	0	0	0	0	0
D8. Hoe vaak had u het gevoel dat alles veel moeite kostte?	0	0	0	0	0
D9. Hoe vaak voelde u zich zo somber dat niets hielp om u op te vrolijken?	0	0	0	0	0
D10. Hoe vaak vond u zichzelf afkeurenswaardig, minderwaardig of waardeloos?	0	0	0	0	0

D11 Alles bij elkaar genomen, heeft u deze gevoelens SINDS DE BRAND vaker, ongeveer hetzelfde of minder vaak dan normaal gehad?

- vaker dan normaal
- ongeveer hetzelfde als normaal
- minder dan normaal
- heb deze gevoelens nooit gehad
- weet niet

D12 Hoeveel dagen sinds de brand was u niet in staat om te werken of uw normale activiteiten uit te voeren door deze gevoelens? Dagen (indien u geen belemmering heeft ondervonden, kunt u 0 dagen invullen).

D13 Sinds de brand hoe vaak bent u, voor deze gevoelens naar uw huisarts of andere hulpverlener geweest? Aantal keer

D14 Sinds de brand hoe vaak waren uw fysieke gezondheidsproblemen de hoofdoorzaak van uw gevoelens?

- altijd
- meestal
- soms
- af en toe
- nooit
- weet niet

D15. Gebruikt u momenteel medicijnen voor angst, depressie spanning of stress?

	ja	nee
Voor de brand	0	0
Na de brand	0	0

E. MODULE INVLOED LEEFSTIJL OP GEZONDHEID EN BLOOTSTELLING

Onderstaande vragen zijn belangrijk om een goed beeld te krijgen van de relatie tussen een mogelijke blootstelling en gezondheidsproblemen.

E1. Rookt u (wel eens)?

- 0 Ja (ga naar vraag E1.2)
- 0 Nee, maar vroeger wel (ga naar vraag E1.2)
- 0 Nee, ik heb nooit gerookt (ga naar vraag E2.1)

E1.2. Wat rookt(e) u en hoeveel?

- ± Sigaretten (uit een pakje of zelf gerold) per dag
- ± Sigaren per week
- ± Pakje(s) pijptabak (van 50 gram) per week

E2.1. Heeft u in het jaar voorafgaand aan de brand gewerkt?

(Hiermee bedoelen we betaald werk, vrijwilligerswerk, werken in een eigen bedrijf en bijbanen voor minimaal 8 uur per week)

- 0 ja (ga naar vraag E2.2.)
- 0 nee (ga naar vraag E3)

E2.2. Wat was toen uw functie?

(Wilt u dit deze functie zo nauwkeurig mogelijk omschrijven? Dus bijvoorbeeld bouwvakker, maar niet arbeider; of: secretaresse, maar niet administratie)

Functie:

E2.3. Wat waren toen uw belangrijkste taken en werkzaamheden?

(Bijv. vakken vullen, schoonmaken, schilderen)

Werkzaamheden:

E3.1. Heeft u een hobby waarbij u langer dan een maand wekelijks met verf, lak, lijm, verfverduunners, chemische bestrijdingsmiddelen of andere chemische stoffen werkte?

- 0 ja (ga naar vraag E3.2.)
- 0 nee

E3.2. Wat is uw hobby (bijvoorbeeld schilderen, tuinieren, sieraden maken)

Hobby:

G. MODULE DEMOGRAFISCHE GEGEVENS

G1. Uit hoeveel personen bestaat het huishouden waar u toe behoort, uzelf meegerekend? personen

G2. Met welke personen woont u momenteel samen?

(meerdere antwoorden mogelijk)

	Ja	Nee
Met een partner	0	0
Met kind(eren) t/m 3 jaar	0	0
Met kind(eren) van 4 tot 11 jaar	0	0
Met kind(eren) 12 tot 17 jaar	0	0
Met kind(eren) van 18 jaar en ouder	0	0
Met mijn ouder(s)	0	0
Met andere volwassene(n)	0	0
Woon niet samen met mijn partner, maar heb een duurzame relatie	0	0

Onze hartelijke dank voor uw medewerking!

Mogen we in een later stadium contact met u opnemen voor verdere vragen betreffende uw gezondheid en zorg?

0 ja

0 nee, omdat

Bijlage 3. Aantal binnengekomen meldingen per gemeente

Tabel 11. Aantal binnengekomen meldingen per gemeente bij GGD ZHZ.

Gemeente	Aantal
Alblasserdam	1
Binnenmaas	15
Dordrecht	48
Giessenlanden	1
Gorinchem	1
Hardinxveld-Giessendam	2
H-I-Ambacht	3
Korendijk	1
Nieuw-Lekkerland	2
Oud-Beijerland	3
Papendrecht	2
Strijen	8
Zwijndrecht	12
Buiten regio ZHZ	18
Onbekend	41
Totaal	158

Tabel 12. Aantal binnengekomen meldingen per gemeente bij Bureau GMV.

Gemeente	Aantal
Alphen a/d Rijn	1
Amsterdam	2
Binnenmaas	1
Boskoop	1
Breda	1
Den Bosch	1
Den Haag	2
Dordrecht	6
Drimmelen	3
Krimpen a/d IJssel	1
Moerdijk	5
Roosendaal	2
Rotterdam/Schiedam	2
Strijen	3
Woensdrecht	1
Zwijndrecht	2
Onbekend	1
Op locatie (hulpverleners etc.)	19
Overig	1
Totaal	55